

การพัฒนาทักษะการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน

ปาณัท คำนิล¹

อัญชลี ทองแถม²

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงทดลองนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อ 1)พัฒนาความสามารถในการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน 2)ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ในการเล่นกลองยาว 3)ศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มการเล่นกลองยาว 4)ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้านกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์ ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้วิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรม 2) แบบประเมินความสามารถปฏิบัติการเล่นกลองยาว 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนมีความสามารถในการเล่นกลองยาวโดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้านผ่านเกณฑ์คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50

2) นักเรียนทุกกลุ่มมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ตามที่กำหนดไว้

3) นักเรียนทุกกลุ่มมีการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี

4) ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.60)

คำสำคัญ : การเล่นกลองยาว , การมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน

¹ นักศึกษาหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก วันที่ 19 สิงหาคม 2542 เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมสร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมชาติ รวมทั้งในการจัดการศึกษาของรัฐให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและเอกชน ตามที่กฎหมายบัญญัติและให้ความคุ้มครองการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ดังนั้น จึงสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ปราชญ์ชาวบ้าน คือบุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้านและนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมความเหมือนกันระหว่างผู้ทรงภูมิปัญญาไทยกับปราชญ์ชาวบ้าน คือ บทบาทและภารกิจในการนำภูมิปัญญาไปใช้แก้ปัญหาและการถ่ายทอดเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงจากอดีตถึงปัจจุบันส่วนความแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับระดับภูมิปัญญาที่จะนำไปแก้ปัญหาและถ่ายทอดกล่าวคือผู้ทรงภูมิปัญญาไทยย่อมมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาระดับชาติไปแก้ปัญหาหรือถ่ายทอดหรือผลิตผลงานใหม่ๆที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ส่วนปราชญ์ชาวบ้านมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปแก้ปัญหาหรือถ่ายทอดในท้องถิ่น

มีปราชญ์ชาวบ้านหลายร้อยคนในสังคมไทย ที่เสนอหลักคิด วิธีการทำงาน เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนและสังคม ผ่านกระบวนการการปฏิบัติตลอดชีวิต ลองผิดลองถูก เรียนรู้ท่ามกลางการเผชิญปัญหา ถอดสรุปบทเรียน ตกผลิกลายเป็นภูมิปัญญา สามารถนำไปปฏิบัติใช้ในที่อื่นๆ ได้ แก่นของหลักคิด และวิธีการที่ปราชญ์ชาวบ้านเสนอ ไม่ว่าจะบุคคล หรือ ระดับชุมชนเบื้องต้น

หลักคิดและวิถีชีวิตของปราชญ์ เป็นสิ่งที่คนในยุคสมัยนี้ ควรได้เรียนรู้ และนำไปเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต ภูมิปัญญา วิธีการในการทำงาน สามารถนำไปใช้ปฏิบัติในระดับบุคคลและชุมชนได้เป็นอย่างดี

แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง นักวิจัยที่ได้รับการยอมรับเกี่ยวกับการศึกษา ปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเองคือ อัลเบิร์ต บันดูรา ซึ่งเป็นนักทฤษฎีปัญญาสังคม (Social Cognitive Theories)

ในระยะแรกได้เสนอแนวคิดว่าคุณคนจะแสดงพฤติกรรมก็ต่อเมื่อ พวกเขาเชื่อมั่นในความสามารถที่ตนจะจัดการและกระทำพฤติกรรมใดๆ เพื่อให้บรรลุผลตามที่คาดหวัง Bandura (1997) ซึ่งก็คือ ความคาดหวังในความสามารถของตน (Efficacy Expectation) ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นการรับรู้ ความสามารถของตน (Perceived self-efficacy)

บันดูรา (Bandura, 1997) อธิบายว่า การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การตัดสินใจความสามารถของตนเอง ต่อการจัดการและแสดงพฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายที่ต้องการ นอกจากนี้ ยังอธิบายเพิ่มเติมว่า การรับรู้ ความสามารถของตนเป็นตัวแปร ทางจิตวิทยาที่สำคัญอันแสดงถึงการเลือกที่จะใช้ความพยายามกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล ระดับการรับรู้ ความสามารถของตนเองมีผลต่อการกระทำและความไม่ย่อท้อต่อความล้มเหลวของบุคคล นอกจากนี้ยังส่งผลต่อรูปแบบความคิดและปฏิกิริยาทางอารมณ์ ในการมีปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวของแต่ละบุคคลอีกด้วย

เทลลา และ เอยีนี (Tella and Ayeni, 2006) อธิบายเพิ่มเติมจากแนวคิดของบันดูราว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองสร้างความแตกต่างระหว่างบุคคลเกี่ยวกับวิธีการคิด อารมณ์ และการแสดงพฤติกรรม บุคคลที่มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำจะเกิดความเครียด ความวิตกกังวลและมีความนับถือตนเองต่ำ ส่วนบุคคลที่มีระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงนั้น จะสนุกกับการกิจที่รับผิดชอบและมีความนับถือตนเองสูงด้วย

เนื่องจากปัจจัยผลของการศึกษานี้คือ พฤติกรรมการสร้างสรรค์นวัตกรรมผู้วิจัยจึงทบทวนนิยามของการรับรู้ความสามารถด้านการสร้างสรรค์ของบุคคลเพิ่มเติม เพื่อการอธิบายได้ ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการรับรู้ความสามารถด้านการสร้างสรรค์ของบุคคล เป็นแนวความคิดที่ต่อยอดมาจากการรับรู้ความสามารถของตนเองตามแนวคิดของบันดูรา ที่กล่าวว่า การรับรู้ ความสามารถของบุคคลเป็นการรับรู้ ที่เฉพาะกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (Bandura, 1977) เทียร์นีย์ และฟาร์เมอร์ (Tierney and Farmer, 2002) ได้อธิบายว่า การรับรู้ความสามารถด้านการสร้างสรรค์ หมายถึง ความเชื่อในความสามารถของตนเองที่จะสร้างผลผลิตจากการสร้างสรรค์

อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถตนเองต่อพฤติกรรม ตามแนวคิดของ บันดูรา (Bandura, 1986) อธิบายว่า การรับรู้ความสามารถของ ตนเอง มีผลต่อพฤติกรรมผ่านกระบวนการต่างๆ 4 กระบวนการ คือ 1) กระบวนการคิด (Cognitive process) 2) กระบวนการจูงใจ (Motivation process) 3) กระบวนการด้านอารมณ์ (Affective process) 4) กระบวนการการเลือก (Selection process)

การกำหนดพฤติกรรมของตนเองของมนุษย์ (Human as producers rather than simply forestallers of behavior) การรับรู้ความสามารถของตนเองของบุคคลมีผลต่อการแสดงพฤติกรรม โดยบุคคลที่มีระดับการรับรู้

ความสามารถของตนเองสูง จะมีพยายามและยอมรับผลที่เกิดจากการแสดงพฤติกรรมต่างๆของตนเอง เลือกที่จะกระทำในสิ่งที่มีความท้าทายใช้ความพยายาม

บันดูรา (Bandura, 1997) อธิบายว่าปัจจัยที่มีผลต่อระดับการรับรู้ความสามารถของตนเอง คือ การรับรู้ประสบการณ์ของผู้อื่น (Vicarious Experience) บุคคลจะเปรียบเทียบความสามารถของตนเองกับบุคคลที่มีประสบการณ์กับการกิจที่คล้ายกันนี้ โดยเฉพาะบุคคลที่เห็น ว่ามีความสามารถไม่แตกต่างจากตนเอง หากเขาผู้นั้นประสบผลสำเร็จจะมีผลทำให้บุคคลประเมินว่าตนก็จะสามารถปฏิบัติภารกิจเช่นนี้ให้ประสบผลสำเร็จได้เช่นกัน

หลักความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด มุ่งไปที่ความสามารถของบุคคลที่จะคิดได้ รวดเร็วกว้างขวาง และมีความคิดริเริ่ม ถ้ามีสิ่งเร้ามากระตุ้นให้เกิดความคิดนั้นๆ สิ่งเร้าที่จะมากระตุ้นให้เกิดความคิด ได้แก่ รูปภาพ สัญลักษณ์ ภาษา พฤติกรรม

Torrance (1962) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หรือสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ที่ไม่รู้จักมาก่อน ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้อาจจะเกิดจากการรวมความรู้ต่างๆ ที่ได้รับจากประสบการณ์แล้วเชื่อมโยงกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะออกมาในรูปของผลผลิตทางศิลปะ วรรณคดี วิทยาศาสตร์ และ Wallach and Kogan (1965) ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่า หมายถึง ความคิดโยงสัมพันธ์ (Association) คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือ คนที่สามารถจะคิดอะไรได้อย่างสัมพันธ์เป็นลูกโซ่

การเล่นเถิดเทิง มีผู้สันนิษฐานว่าเป็นของพม่านิยมเล่นกันมาก่อน เมื่อครั้งพม่ามาทำสงครามกับไทย ในสมัยกรุงธนบุรี หรือสมัยต้นแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เวลาพักรบพวกทหารพม่าก็เล่นสนุกสนานด้วยการเล่น ต่าง ๆ ซึ่งทหารพม่าบางพวกก็เล่น “กลองยาว” พวกไทยเราได้เห็นก็จำมาเล่นกันบ้าง ยังมีเพลงดนตรีเพลงหนึ่งซึ่งดนตรีไทยนำมาใช้บรรเลง มีทำนองเป็นเพลงพม่า เรียกกันมาแต่เดิมว่า เพลงพม่ากลองยาว ต่อมาได้มีผู้ปรับเป็นเพลงระบำ กำหนดให้ผู้รำแต่งตัวใส่เสื้อนุ่งโจงกระเบน สีระชะ โทกผ้าสีชมพู (หรือสีอื่นๆ บ้างตามแต่จะให้สีสลับกัน เห็นสวยงามแบบระบำ) มือถือขวานออกมาร่ายรำเข้ากับจังหวะเพลงที่กล่าวนี้ จึงเรียกเพลงนี้กันอีกชื่อหนึ่งว่า เพลงพม่ารำขวาน

อีกความหนึ่งมีผู้กล่าวว่า การเล่นเถิดเทิงบ้องกลองยาวนี้ เพิ่งมีเข้ามาในเมืองไทยเมื่อสมัยรัชกาลที่ 4 กรุงรัตนโกสินทร์นี้เอง กล่าวคือ มีพม่าพวกหนึ่งนำเข้ามาในรัชกาลนั้น ยังมีบทร้องกราวรำยักทัพพม่า ในการแสดงละครเรื่องพระอภัยมณี ตอน เก้าทัพ ซึ่งนิยมเล่นกันมาแต่ก่อน สังกัดคู่ก็เป็นตำนานอยู่บ้างแล้ว คือ ร้องกันว่า

ทุงเล ทุงเล ที่นี้จะเห่พม่าใหม่
ดกมาเมืองไทย มาเป็นผู้ใหญ่ติกลองยาว
ตีว่องตีไวตีได้จังหวะ ที่นี้จะกะเป็นเพลงกราว
เลื่องชื่อดีฉาว ติกลองยาวสลัดไคๆ

เมื่อชาวไทยเราเห็นเป็นการละเล่นที่สนุกสนานและเล่นได้ง่าย จึงนิยมนำมาเล่นกันแพร่หลายไปแทบทุกหัวบ้านหัวเมืองสืบมาจนทุกวันนี้ การเล่นกลองยาวนี้อาจเรียกอีกอย่างว่า เถิดเทิง สันนิฐานว่าเรียกตามเสียงของกลองยาว กล่าวคือ มีเสียงเมื่อเริ่มตีเป็นจังหวะแล้วคนไทยได้ยินเป็นว่า “เถิด-เทิง-บ้อง-เทิง-บ้อง” ก็เลยเรียกตามเสียงที่ได้ยินว่า เถิดเทิง หรือเทิงบ้องกลองยาวตามกันไปเพื่อให้ต่างกับการเล่นอย่างอื่น เมื่อกลองยาวได้รับความนิยมนัก ชาวไทยจึงนำกลองยาวเข้ามาประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของชาวไทย เช่น การแห่หน้า การแห่ขันหมาก การแห่ขบวนสงกรานต์ การแห่กฐิน การแห่ผ้าป่า และขบวนแห่อื่น ๆ หรืออาจรวมไปถึงการทรงเจ้าเข้าผีที่เป็นความเชื่อของคนไทย ความนิยมเหล่านั้นได้เกิดการพัฒนาต่อไปหลายๆ ด้านโดยอาจนำวงกลองยาวไปประยุกต์เข้ากับพิณแคนเกิดเป็นวงกลองยาวประยุกต์ แต่อย่างไรก็ตามวงกลองยาวและการเล่นกลองยาวแบบดั้งเดิมก็ยังคงอยู่เป็นสมบัติทางศิลปวัฒนธรรมของไทย

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำรูปแบบการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้านมาจัดการเรียนการสอนด้วยเหตุผลที่ว่าปราชญ์ชาวบ้านมีวิชาความรู้เฉพาะด้านในด้านกลองยาวมากกว่าครูผู้สอน เพื่อการพัฒนาความสามารถในการเล่นกลองยาวและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ทั้งนี้ยังเพื่อการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้และอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมของไทยให้คงอยู่สืบไป นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ของครูผู้สอนและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่มีความสนใจนำรูปแบบการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน
2. เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ในการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน

3. สมมติฐาน

1. นักเรียนสามารถเล่นกลองยาวโดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
3. นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มการเล่นกลองยาว อยู่ในระดับ ดี
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน อยู่ในระดับมาก

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์ ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 9 ห้องเรียน จำนวน 240 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์ ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น

การเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน

ตัวแปรตาม

1. ความสามารถในการเล่นกลองยาว
2. ความคิดสร้างสรรค์
3. พฤติกรรมกลุ่ม
4. ความพึงพอใจ

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรม
2. แบบประเมินความสามารถการปฏิบัติการเล่นกลองยาว
  - 2.1 แบบประเมินความสามารถปฏิบัติมือพื้นฐานกลองยาว

2.2 แบบประเมินความสามารถการปฏิบัติมือกลองยาวหน้าทับเพลงกราว

3. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้การเล่นกลองยาว โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์

ชาวบ้าน

4. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

5. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน โรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์ ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 40 คน มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขั้นเตรียม

ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนแก่นักเรียนเกี่ยวกับการเรียนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้านแก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2. ขั้นทดลอง

2.1 การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 3 แผนการจัดกิจกรรม รวม 15 คาบ ทั้งนี้การเรียนรู้ ครูและปราชญ์ชาวบ้านได้ทดสอบการเล่นกลองยาวขั้นพื้นฐานเพื่อจัดกลุ่มเป็นกลุ่มๆ ทั้งหมด 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ในขณะที่นักเรียนเรียนรู้ครูจะสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและประเมินความสามารถในการเล่นกลองยาวและจากผลงานการคิดสร้างสรรค์ ในการทำกิจกรรมครบทั้ง 3 แผนการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบและประเมินความสามารถและความคิดสร้างสรรค์การเล่นกลองยาวโดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2 นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน

2.3 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนกลับไปทบทวนความรู้ที่ได้เรียนรู้และบันทึกความรู้ที่ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อนำเป็นข้อมูลการปรับปรุงในครั้งต่อไป

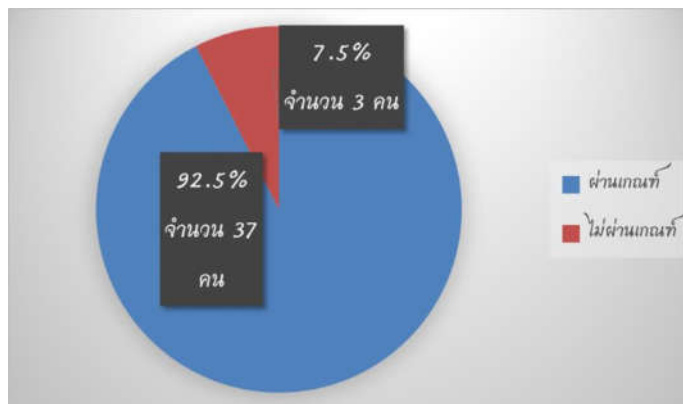
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ประเมินความสามารถในการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน โดยใช้ค่าร้อยละ(Percentage)
2. วิเคราะห์ประเมินแบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่มจากการเรียนรู้โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. วิเคราะห์ประเมินผลงานโดยใช้แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)
4. วิเคราะห์ประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

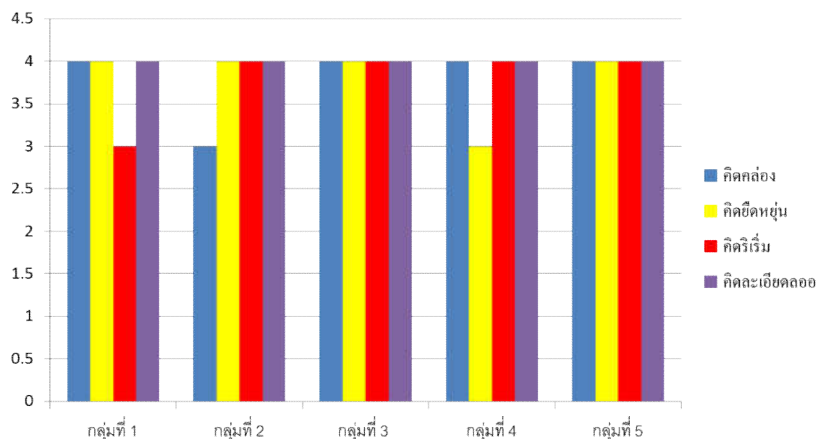
8. สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความสามารถในการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน พบว่ามีนักเรียนผ่านเกณฑ์คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50

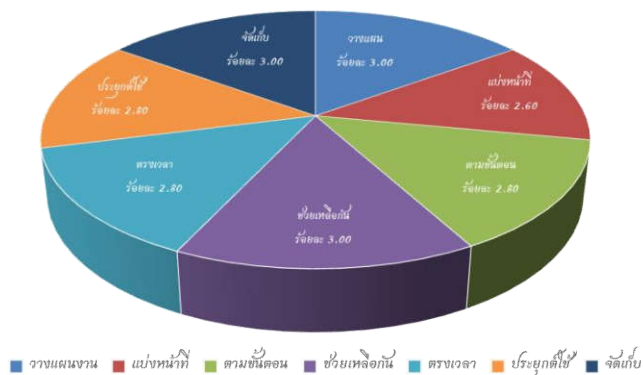

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ในการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน พบว่านักเรียนทุกกลุ่มมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ตามที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนทุกกลุ่มมีการทำงานอยู่ในระดับดี

แผนภูมิแสดงผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน พบว่า ความพึงพอใจโดยรวม อยู่ระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.54) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.46) ด้านผู้สอนและปราชญ์ชาวบ้าน ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.63)

9. อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความสามารถในการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน พบว่ามีนักเรียนผ่านเกณฑ์คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ถือว่าดีเพราะนักเรียน 40 คนมีความสามารถเล่นกลองยาวได้ถึง 37 คน ซึ่งได้จากการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้านบุผผา เรื่องรอง (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การลงมือทำ หมายถึง ผู้เรียนได้กระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ผ่านการปฏิบัติการจริงคือผู้เรียนได้ฝึกในสภาพสิ่งแวดล้อมจริง ได้ฝึกคิดและลงมือทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ทั้งนี้การสนับสนุนให้เด็กได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามวัยและได้ผลตามความคาดหวังของสังคมนั้น การจัดประสบการณ์จะให้ความสำคัญกับบทบาทการเรียนรู้ของเด็ก จึงได้มีการศึกษาแนวคิด ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ การใช้แนวคิดที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำหรือการปฏิบัติในสภาพจริงและบันดูรา (1997) กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญในการเรียนรู้ 1) กระบวนการความเอาใจใส่ ถ้าผู้เรียนไม่มีความใส่ใจในการเรียนรู้ก็จะไม่เกิดขึ้น 2) กระบวนการจดจำ ผู้เรียนสามารถจดจำสิ่งที่ตนเองสังเกตและไปเลียนแบบได้ถึงแม้เวลาจะผ่านไปก็ตาม 3) กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง 4) แรงจูงใจของผู้เรียนที่จะแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบที่ตนสังเกต สอดคล้องกับงานวิจัยของวราลี ศรีทอง (2544) ศึกษาเรื่องการถ่ายทอดดนตรีไทยของปราชญ์ชาวบ้านในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) วิธีการถ่ายทอดใช้วิธีการสอนโดยการสาธิตควบคู่กับการบรรยาย ปราชญ์ ชาวบ้านเป็นผู้กำหนดเนื้อหา คือให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องดนตรีไทย ความรู้เฉพาะเครื่องดนตรีที่เลือกเรียน และเพลงที่ฝึกหัดเบื้องต้น ใช้สื่อการสอนประเภทของจริง แผนภูมิเพลงและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วัสดุและประเมินผล เป็นรายบุคคล รายกลุ่ม การรวมวง ฝึกซ้อม และจากผลงานการแสดง การรวมวงและการปรับวงในระดับประถมศึกษาพบว่าปราชญ์ชาวบ้านใช้วิธีการนำนักเรียนที่มีความสามารถปฏิบัติดนตรีแต่ละเครื่องมือได้แล้วนำมารวมวงบรรเลงไปพร้อมๆ กันโดยควบคุมให้เป็นไปตามจังหวะและแบบแผนของเพลง สำหรับการปรับวงซึ่งเป็นเทคนิควิธีของปราชญ์ชาวบ้านที่จะปรับวิธีบรรเลงดนตรีให้มีลีลาและความไพเราะมากขึ้นส่วนใหญ่มักไม่ทำในระดับประถมศึกษา ส่วนขั้นตอน การถ่ายทอด ปราชญ์ชาวบ้านใช้วิธีการถ่ายทอดตามแบบดั้งเดิมที่เคยสืบทอดจากบรรพบุรุษ ครู และผู้รู้ คือมีวิธีการถ่ายทอดโดยการบอกเล่าซึ่งเป็นการถ่ายทอดโดยตรงจากครูสู่ศิษย์เน้นการปฏิบัติให้ดูให้นักเรียนปฏิบัติตามแบบอย่าง 2) ครูดนตรีประจำ โรงเรียนและนักเรียนมีความเห็นตรงกันว่า การถ่ายทอด โดยการบอกเล่า ต่อเพลงแบบตัวต่อตัวเป็นวิธีที่ดีที่สุด ควรปรับเปลี่ยนการสื่อความหมายของภาษาดนตรีจากบอกด้วยการออกเสียง นอย มาเป็นโน้ต โด เร มี เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ในการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน พบว่านักเรียนทุกกลุ่มมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ตามที่กำหนดไว้ จากข้อมูลเรื่องความคิดสร้างสรรค์จะเห็นได้ว่านักเรียนแต่ละกลุ่มมีความคิดสร้างสรรค์ทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก คือ คิดคล่องแคล่ว คิดยืดหยุ่น คิดริเริ่ม คิดละเอียดลออซึ่งกิลฟอร์ด (Guilford, 1956) กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะความคิดคอนเนกนัย (Divergent Thinking) คือความคิดหลายทิศทางหลายแง่หลายมุม คิดได้กว้างไกล ลักษณะความคิดเช่นนี้นำไปสู่การประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมถึงการคิดค้นพบวิธีแก้ปัญหาได้สำเร็จ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนทุกกลุ่มมีการทำงานอยู่ในระดับดี เนื่องจากนักเรียนทุกกลุ่มมีระบบระเบียบในการทำงาน เช่น มีการปรึกษาและวางแผนร่วมกันก่อนลงมือทำงาน มีการแบ่งหน้าที่อย่างเหมาะสมและสมาชิกทำตามหน้าที่ทุกคน มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอน มีการให้ความช่วยเหลือกัน มีความตรงต่อเวลาในการแสดง ผลงาน แสดงถึงการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ และการจัดเก็บอุปกรณ์และเครื่องดนตรีเรียบร้อย หลังจากปฏิบัติ ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) นำเสนอไว้ว่า ครูสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียน สนใจ ให้กำลังใจ สนทนา ใฝ่ถาม เป็นผู้ประสานงาน แนะนำ ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนต้องการเท่านั้น ไม่ชี้หน้าหรือโน้มน้ำหนักความคิดของนักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการทำงานแสดงออกอย่างอิสระ ประเมินผลการการทำงานให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของปีลันญา วงศ์บุญ (2550) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ และแยกองค์ประกอบของคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ความตั้งใจอย่างมีสติ กล้าคิดริเริ่ม ความเพียรพยายาม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และความมีเหตุผล

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้าน พบว่า ความพึงพอใจโดยรวม อยู่ระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.54) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.46) ด้านผู้สอนและปราชญ์ชาวบ้าน ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.63) สอดคล้องกับปิยนุช เจริญจันทร์ และธานี ม่วงพลู (2560) วิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนแบบเพื่อนคู่คิด โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำราชาศัพท์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการสอนแบบเพื่อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุดและ นิชาพร แพรเงิน (2556) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่

เรียน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง เครื่องดนตรีไทย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดียเรื่อง เครื่องดนตรีไทย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.87 อยู่ในระดับมากและ ประเทืองเงินสมบัติ (2550) ได้ศึกษา พัฒนาทักษะพื้นฐานทางดนตรีไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดป้อมวิเชียรโชติการาม ต.มหาชัย อ.เมืองสมุทรสาคร จ.สมุทรสาคร พบว่า นักเรียนมีทักษะพื้นฐานทางดนตรีไทยคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.06 ซึ่งอยู่ในระดับคุณภาพดี สามารถนำประสบการณ์ที่ได้เป็นพื้นฐานในการเรียนดนตรีไทยต่อไป นักเรียนร้อยละ 85.12 มีทัศนคติที่ดีต่อการเล่นดนตรีไทยและร้อยละ 100 รู้สึกภาคภูมิใจที่เล่นดนตรีไทยได้และต้องการให้มีชั่วโมงดนตรีไทยทุกวัน

10. ข้อค้นพบจากงานวิจัย

1. ประชาชนชาวบ้านมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เรื่องการเล่นกลองยาว ซึ่งแต่เดิมนักเรียนไม่ค่อยสนใจเวลาที่ครูเป็นผู้สอนแต่เมื่อมีประชาชนชาวบ้านมาร่วมสอนด้วยนักเรียนรู้สึกตื่นเต้น เกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น และสามารถปฏิบัติมีกลองยาวได้อย่างถูกต้อง และเกิดความสนุกสนานทั้งในระหว่างเรียนและในการทำงานกลุ่ม

2. ประชาชนชาวบ้านเป็นเสมือนตัวกระตุ้นให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เนื่องจากชื่อเสียงของประชาชนชาวบ้าน ทำให้นักเรียนอยากเป็นเหมือนประชาชนชาวบ้านคือมีชื่อเสียงซึ่งเป็นต้นแบบ โดยพยายามคิดสร้างสรรค์ผลงานในกลุ่มของตนเองให้โดดเด่นและแปลกใหม่ ซึ่งคิดว่ายังไม่เคยมีมาก่อน เช่น การสร้างรูปแบบการแสดงโดยใช้พื้นฐานหน้าทับเพลงกราว แต่ละกลุ่มมีการออกแบบและเกิดความสนุกสนาน เนื่องจากอาจเป็นเพราะเหมือนการแข่งขันกันของแต่ละกลุ่ม

3. เรื่องการทำงานกลุ่ม ถึงแม้ว่าครูจะเป็นผู้จัดกลุ่มการเรียนรู้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มก็มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มได้ราบรื่น มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อต่อกันและกัน ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ในสังคมของการอยู่ร่วมกันได้

11. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

ผู้สอนอาจต้องเพิ่มการสอนนอกเวลาและต้องขอความอนุเคราะห์จากประชาชนชาวบ้านมาร่วมในบางครั้งด้วย ซึ่งประชาชนชาวบ้านก็ไม่ได้มีเวลาให้ทั้งหมด อาจมาได้เป็นครั้งคราว แต่ถ้ามาได้ทุกครั้งก็เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรพัฒนาทักษะการเล่นกลองยาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการมีส่วนร่วมของ
ปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อความลุ่มลึกในระดับสูงขึ้นไป

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้:ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ.
- นภาพร พิภพ. (2552). *ผลของกิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
ที่ 5 โรงเรียนวัดยางสุทธาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
- บุปผา เรืองรอง. (2550). *การให้การศึกษาและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย*. นครศรีธรรมราช :
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ปีลันญา วงศ์บุญ. (2550). *การศึกษาคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์*. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (เอกสารอัด
สำเนา)
- ปลุกปัญญา. (2560). รำกลองยาว ค้นเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2560 จาก
http://www.truelookpanya.com/true/knowledge_detail.php?mul_content_id=392
- รุจิรา สิงห์ทอง. (2550). *ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2
โรงเรียนเซนต์ยอแซฟ เขตยานนาวา กรุงเทพฯ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.(เอกสารอัดสำเนา)
- วราลี ศรีทอง. (2544). *การถ่ายทอดดนตรีไทยของปราชญ์ชาวบ้าน ใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *ครบเครื่องเรื่องการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- Bandura, A. (1997). *The influence of response consequences to the model on the acquisition and erformance
of imitative responses*. Unpublished MS : Stanford University.
- Guilford, J.P. (1956). *Fundamental Statistics in Psychology and Education*. 3rd ed. New York : McGraw–Hill.
- Guilford, J.P. (1956). *Structure of Intellect Psychological*. New York : McGraw-Hill Book Co.

- Tella, A., & Ayeni, C. O. (2006). *The Impact of Self-Efficacy and Prior Computer Experience on the reativity of New Librarians in Selected Universities Libraries in Southwest Nigeria*. *Liberry Philosophy and Practice*,8(2). Retrieved September 20, 2010, <http://www.webpages.uidaho.edu-bolin/tella.htm>
- Tierney and Farmer. (2002). Creative self-efficacy: Its potential antecedents and relationship to creative performance *Academy of Management Journal*, 45 (6) (2002), pp. 1137-1148 CrossRefView Record in Scopus.
- Torrance, E.P. and R.E. Myers. (1962). *Creative Learning and Teaching*. New York : Good, Mead and Company.
- Wallach, Michael A. and kogan Nathan. (1965). *Model of Thinking in Young Children*. New York:Holt, Rinehartandwinston.